

---

## Notiser

---

### MEDISINSK NYTT

---

#### Få tar feil

Det er selvsagt uheldig dersom kirurgen opererer på feil side, feil organ eller – enda verre – feil person. Men det forekommer sjelden. En analyse fra USA viser at blant nesten tre millioner operasjoner skjedde dette bare 25 ganger (Arch Surg 2006; 141: 353 – 8).

Protokoller som skal sikre at operasjonen blir gjort på riktig sted og at det er riktig person som blir operert varierer, men de inneholder ofte tre punkter: preoperativ verifisering av operasjonssted, opptegning av side og en ekstra kontroll på operasjonsstuen. Forfatterne mener imidlertid at selv om kirurger alltid hadde fulgt prosedyrene, ville det bare hindret ett av tre tilfeller.

---

#### Lovende test for trakominfeksjon

Trakom er den vanligste infeksjose årsaken til blindhet. Verdens helseorganisasjon har som mål å utrydde sykdommen innen 2020, bl.a. gjennom bedre hygiene og økt bruk av antibiotikabehandling mot Chlamydia trachomatis. WHO bruker i dag kliniske tegn for å fange opp infeksjon, men disse har lav sensitivitet og spesifisitet.

Et PCR-basert testpakke som er laget for å kunne brukes i områder med dårlig tilgang på rent vann og elektrisitet kan bedre diagnostikken (Lancet 2006; 367: 1585 – 90). Den er prøvd ut på 664 barn i et område i Afrika med høy forekomst av trakom. 12 % hadde infeksjonen.

Testen hadde en positiv prediktiv verdi på hele 97,3 %, mot 44 % for den tradisjonelle metoden. Dersom resultatene lar seg etterprøve og testpakken blir billig i bruk, kan den bli et viktig verktøy i bekjempelsen av sykdommen.

---

## Leukemi ved kjernekraftverk

Det er ingen økt forekomst av barneleukemi i områdene rundt kjernekraftverk. Dette viser en studie fra Frankrike, der man har studert forekomsten av sykdommen i en radius av 40 km<sup>2</sup> rundt 24 slike installasjoner (Br J Cancer 2006; 94: 1342 – 7).

Det var heller en lavere forekomst i disse områdene, selv om dette ikke var statistisk signifikant. Undersøkelsen var basert på beregnede doser radioaktiv stråling. Den bekrefter funn fra tidligere studier, slik at forfatterne kan fastslå en manglende sammenheng med rimelig sikkerhet.

---

## Steroider kan gi atrieflimmer

I en nylig publisert pasient-kontroll-studie fra Nederland har man undersøkt steroidbruken hos pasienter med nyoppstått atrieflimmer (Arch Intern Med 2006; 166: 1016 – 20). I den såkalte Rotterdam-undersøkelsen, en stor langtidsstudie av sykdom og uførhet hos eldre personer, hadde 385 personer nyoppstått atrieflimmer i løpet av en seksmånedersperiode.

Det var økt hyppighet av forskrivning av høye doser steroider (> 7,5 mg prednisolonekvivalent) i måneden før pasienten fikk atrieflimmer (OR 6,1; 95 % KI 3,9 – 9,4), mens lave doser ikke hadde negativ effekt. Pasienter som bruker høydose steroider har økt risiko for utvikling av atrieflimmer, konkluderer forfatterne.

---

## Steroider reduserer fobisk angst

Både kortisol og kortison kan redusere fobisk angst. Det er konklusjonen i en artikkel i *Proceedings of the National Academy of Sciences* (2006; 103: 5585 – 90).

20 personer med fobi mot edderkopper (araknofobi) ble randomisert til 10 mg kortisol eller placebo en time før eksponering for et bilde av en edderkopp. Prosedyren ble gjentatt flere ganger i løpet av to uker. Pasientene i intervensjonsgruppen hadde signifikant lavere angstsårer enn dem i placebogruppen.

I et annet eksperiment ble 40 pasienter med sosial angst randomisert til 25 mg kortison eller placebo. De ble så utsatt for en validert stressinduserende situasjon. Pasientene i kortisongruppen var mindre engstelige før, under og etter den stressende situasjonen enn dem i placebogruppen.

I en kommentar i *Ugeskrift for Læger* blir det påpekt at behandling med kortisol i kombinasjon med kognitiv terapi kan være effektivt ved posttraumatisk stresslidelse. Andre forsøk har tydet på at kortisol i forbindelse

med selve traumet kan forebygge denne tilstanden ved å påvirke lagringen av de ubehagelige minnene (Ugeskr Læger 2006; 168: 1832).

---

## Synssvekkelse i USA

14 millioner amerikanere har redusert synsskarphet. Dette tallet er fremkommet ved å ekstrapolere resultatene fra en populasjonsbasert studie fra USA med over 13 000 personer (93 %) over 12 år som ble undersøkt i perioden 1999 – 2002 (JAMA 2006; 295: 2158 – 63).

1 190 personer hadde synssvekkelse (6,4 %), og av disse kunne 83 % oppnå god synsskarphet ved hjelp av briller eller kontaktlinser.

---

## Nytt legemiddel reduserer dødelighet

Fondaparinuks gir redusert dødelighet blant pasienter med ST-elevasjonsinfarkt uten at risikoen for blødninger øker. Det er konklusjonen i en studie publisert i *JAMA* (2006; 295: 1519 – 30).

12 000 pasienter ved 447 sykehus i 41 land ble randomisert til fondaparinuks (2,5 mg daglig) og placebo, mens kontrollpersonene fikk konvensjonell behandling og placebo.

Forekomsten av død eller reinfarkt var signifikant redusert i intervensjonsgruppen etter 30 dager (9,7 % mot 11,2 %, hasardrate 0,86; 95 % KI 0,77 – 0,96). Effekten var til stede allerede ni dager etter randomisering og varte til avslutningen av studien seks måneder senere. Pasienter som fikk utført perkutan koronar intervensjon, hadde imidlertid ingen prognostisk gevinst av behandlingen.

---

## Lav syresekresjon reduserer tyroksinopptaket

I en italiensk studie trengte pasienter som ble behandlet for multinodulært struma og samtidig hadde kronisk gastritt en døgndose som var 22 – 34 % høyere enn tilsvarende pasienter uten gastritt (N Engl J Med 2006; 354: 1787 – 95). Dette gjaldt gastritt både med og uten infeksjon med *Helicobacter pylori*.

Påvisning av *H pylori* var forbundet med signifikant forhøyet serum-tyrotropin hos pasienter som fikk tyroksin. Dette ble normalisert etter eradikasjon, selv om tyroksindosen var den samme. Normal syresekresjon synes å være nødvendig for effektiv absorpsjon av peroralt tilført tyroksin.

---

## «Riktig» tid mellom svangerskap

For kort eller for lang tid mellom to svangerskap er forbundet med ugunstige perinatale resultater. Det er konklusjonen i en metaanalyse som er publisert i *JAMA* (2006; 295: 1809 – 23).

Det bør gå minst 18 måneder, men ikke mer enn 60 måneder mellom to svangerskap, konkluderer forfatterne. Kvinner som var blitt gravide mindre enn seks måneder eller mer enn fem år etter forrige svangerskap, hadde økt risiko for preterm fødsel, vekstretardasjon og lav fødselsvekt.

---

Publisert: 22. juni 2006. Tidsskr Nor Legeforen.

© Tidsskrift for Den norske legeforening 2026. Lastet ned fra tidsskriftet.no 12. februar 2026.